

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/51/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117219681
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117219681.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne V. Q., C.. XX.XX.XXXX, S. A. M., C. P. A.I. Č.. XX, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému M. banka, a.s. so sídlom v S., na Q. nábreží č. 4, právne zastúpenému AK X., s.r.o. so sídlom v M., na ul. N. č. XXX/XX, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1.299,33 Eur, o odvolaniach žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 13.12.2017 č.k. 32Csp 94/2017 - 55 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 200 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 28.12.2015 č.k. XC/XXX/XXXX -33 bolo žalovanému uložené uhradiť žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 1.299,33 Eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 01.10.2015 do zaplatenia. Rozsudok v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.03.2017 č.k. 21Co 104/2016 - 63 vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 1.299,33 Eur s prísl. nadobudol právoplatnosť dňa 11.05.2017. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je vzťahom vyplývajúcim zo spotrebiteľskej zmluvy. Žalobkyňa pri uzatvorení a plnení zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalovaný je obchodnou spoločnosťou (bankou), pričom jedným z predmetov jeho podnikania (činnosti) je poskytovanie úverov.

3. Rovnako nespochybniteľnou skutočnosťou je to, že žalobkyňa ako spotrebiteľka v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia bola úspešná. Rozsudok o priznaní bezdôvodného obohatenia ako vecne správny vyhodnotil aj odvolací súd. Žalobkyňa teda na súde úspešne uplatnila porušenie práva a mala z tohto dôvodu právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti zodpovedá.

4. Ustanovenie § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa nevyžaduje pre vznik nároku na primerané finančné zadostučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

5. Žalovaný preukázateľne porušil práva žalobkyne ako spotrebiteľky, tak ako o tom bolo právoplatne rozhodnuté v inom súdnom konaní. Za takejto situácie sa nárok žalobkyne na primerané finančné zadostučinenie považoval za dôvodný, avšak iba sčasti.

6. Výška primeraného finančného zadostučinenia nemusí byť v každom jednom prípade totožná s výškou priznaného bezdôvodného obohatenia. Zákon hovorí o primeranom finančnom zadostučinení, čo umožňuje súdu posúdiť a zohľadniť jednotlivé prípady osobitne s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti prípadu. Primerané finančné zadostučinenie je chápané ako nástroj k odstráneniu ujmy nemateriálneho charakteru, nie ako náhrada za spôsobenú materiálnu škodu. O to viac nemožno chápať primerané finančné zadostučinenie ako náhradu škody, ktorá žalobkyni hrozila. Keďže v prípade primeraného finančného zadostučinenia ide o nárok podliehajúci voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť podložená konkrétnymi skutkovými okolnosťami, je potrebné vychádzať z povinnosti žalobkyne tvrdiť a preukázať rozhodujúce skutočnosti, ktoré ju viedli k uplatneniu primeraného finančného zadostučinenia práve v požadovanej výške. Žalobkyňa okrem jediného argumentu spočívajúceho v tom, že požaduje to, o čo sa chcel žalovaný na jej úkor obohatiť, neprodukovala žiadne iné tvrdenia ohľadom požadovanej výšky primeraného finančného zadostučinenia. Samotná povaha primeraného finančného zadostučinenia neumožňuje jeho priame finančné vyčíslenie, keďže má vyjadrovať satisfakciu za stav, keď sa spotrebiteľ musel obrátiť na súd a žiadať o ochranu svojich práv. Primeraným finančným zadostučinením sa odškodňuje ujma nemateriálnej povahy, a preto nie je možné prihliadať iba na priznané bezdôvodné obohatenie, ale je potrebné zohľadniť aj iné skutočnosti.

7. Judikatúra súdov nebola a doposiaľ ani nie je jednotná pokiaľ ide o obsahové náležitosti spotrebiteľskej zmluvy týkajúce sa rozpisu jednotlivých splátok na istinu, úroky a iné poplatky. V dôsledku uvedeného sa nepovažovalo za dôvodné a ani za spravodlivé priznať žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške bezdôvodného obohatenia. Za primerané finančné zadostučinenie v prejednávanej veci sa považovala suma 200 Eur. Pri porovnaní s inými prípadmi, keď napr. spotrebiteľská zmluva neobsahovala obligatórne náležitosti, o ktorých nie sú žiadne pochybnosti, že ich musí obsahovať, za stavu, keď pri rozpise splátok nie je ani judikatúra súdov jednotná a za situácie, ak žalobkyňa ani len netvrdila a už vôbec nepreukázala ďalšie okolnosti majúce vplyv na rozhodnutie o výške primeraného finančného zadostučinenia, sa finančné zadostučinenie vo výške 200 Eur v tomto konkrétnom prípade javí ako primerané.

8. Inštitút primeraného finančného zadostučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 200 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

9. Výrok o trovách odôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku.

10. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolania tak žalobkyňa, ako aj žalovaný.

11. Žalobkyňa napadla výrok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a tento navrhla zrušiť a v rozsahu zrušenia vrátiť vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako dôvod uviedla, že vo veciach, v ktorých sa chcel obchodník na úkor spotrebiteľa obohatiť, a to či už tak, že sa o to pokúsil, alebo tak, že sa mu to aj podarilo a spotrebiteľ bol nútený domáhať sa spravodlivosti súdnou cestou, je suma, o ktorú sa chcel obchodník obohatiť alebo sa obohatil tým základným a najobjektívnejším hodnotiacim kritériom pre posudzovanie dôvodnosti výšky primeraného finančného zadostučinenia, posudzujúc nárok na primerané finančné zadostučinenia podľa špeciálnej úpravy obsiahnutej v § 3 ods. 5 veta tretia Zákona o ochrane spotrebiteľa a nie podľa iných obdobných, ale taktiež špeciálnych inštitútov právneho poriadku, či už slovenského alebo českého a bez spochybňovania právoplatného rozsudku v základnom konaní, na ktoré konanie o primeranom finančnom zadostučinení nadväzuje. Aj keď sa žalovaný na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatil o sumu 1.299,33 Eur, v súdnom konaní jej bolo priznané primerané finančné zadostučinenie vo výške 200 Eur. Z tohto hľadiska sa nedocenila odradzujúca funkcia inštitútu primeraného finančného zadostučinenia. Je to len šťastná zhoda náhod, že žalobkyňa sa dostala k informáciám, z ktorých zistila nekalé praktiky žalovaného, ktorými ju chcel pripraviť o sumu 1.299,33

Eur a domohla sa ochrany na súde. Veľké množstvo spotrebiteľov také šťastie nemá a žalovaný sa na ich úkor bezdôvodne obohacuje o značné sumy. Ak žalovanému nehrozí, že príde o primeranú sumu, o ktorú chce spotrebiteľa bez právneho dôvodu pripraviť a ešte k tomu úmyselne, nakoľko ako subjekt poskytujúci profesionálne finančné služby pozná právo, tak sa mu naďalej oplatí skúšať, či sa spotrebiteľ proti jeho praktikám bude brániť alebo nie. Z tohto pohľadu strata 200 Eur oproti možnosti získania 1.299,33 Eur je pre žalovaného úplne nepodstatná a odradzujúco pôsobiť nemôže. Odradzujúco môže pôsobiť len hrozba straty aspoň nad 50 % sumy, o ktorú chcel veriteľ spotrebiteľa protiprávne pripraviť, ale absolútne efektívne by bolo, ak by veritelia niesli riziko straty v takej výške, v akej sa snažia bezdôvodne na úkor občana spotrebiteľa obohatiť.

12. Žalovaný vo svojom opravnom prostriedku napadol výrok o uložení povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 200 Eur. V tejto časti požadoval rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyne bola v celom rozsahu zamietnutá. Zdôraznil, že súd prvej inštancie síce správne poukazuje na protichodné stanoviská súdov prvej inštancie a odvolacích súdov týkajúce sa otázky tzv. rozpisu splátok na istinu, úroky a iné poplatky ako povinnej náležitosti spotrebiteľskej zmluvy, avšak nesprávne posúdil dôvodnosť nároku žalobkyne vzhľadom na tvrdenú funkciu primeraného finančného zadosťučinenia, t.j. účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Vzhľadom na existenciu viacerých rovnocenných protichodných rozhodnutí odvolacích súdov a existenciu nejednotnosti ohľadne porušenia povinnosti na strane žalovaného, mala byť žaloba zamietnutá v celom rozsahu. Čo sa týka rozhodnutia o náhrade trov konania, toto nie je v súlade s ustanovením § 255 CSP. Ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p. nebolo zavedené do Civilného sporového poriadku, a preto súd prvej inštancie nemal možnosť rozhodnúť o priznaní nároku na náhradu trov konania s poukazom na skutočnosť, že v danom prípade výška nároku závisela od úvahy súdu.

13. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolania žalobkyne a žalovaného nie sú opodstatnené.

14. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

15. V spotrebiteľských vzťahoch určité povinnosti vznikajú i dodávateľom. Jednou z týchto povinností je i povinnosť upravená v ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

16. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z právoplatného rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

17. Vo veci 9C 371/2015 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 1.299,33 Eur. Vo vzťahu k tomuto nároku mala žalobkyňa v konaní úspech. Právoplatným ukončením konania vo veci 9C 371/2015 Okresného súdu Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od

žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 17.08.2017, teda v čase, keď ešte neuplynula všeobecná trojročná premlčacia doba vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka.

18. Žalobkyňa si bez akýchkoľvek pochybností v inom súdnom konaní úspešne uplatnila právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od získavania plnení vyplývajúcich z neprijateľných zmluvných podmienok a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa nedopustí v takej intenzite.

19. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 200 Eur, tak ako to správne určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je akosi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože Zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď k porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Žalobkyňa sa v tomto prípade úspešne domohla svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia. Na strane druhej žalobkyňa ničím právne významným nepreukázala, aby na jej strane existovali skutočnosti odôvodňujúce priznanie finančného zadosťučinenia vo vyššej ako 200 Eurovej výške.

20. Správnym je i rozhodnutie o trovách konania. V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie. Výška uplatňovaného nároku teda bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v ustanovení § 142 ods. 3 O.s.p., uvedené neznamena, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie bolo povinnosťou žalobkyne v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ustanovenia § 255 Civilného sporového poriadku. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu.

21. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žiadna zo strán sporu v odvolacom konaní nemala úspech.

23. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).